

Vi vil!

Livskvalitet, inkludering og deltakelse

Utviklingshemming

- ICD-10
 - IQ, fungering/ behov for tjenester, tidlig alder
 - Læring
- Kognitiv funksjon
 - Erfaringsbasert (opplevelsesdimensjon)
 - Teoretisk/kognitivt basert
- Emosjoner/ emosjonsregulering

Åndelige behov

Leif Lie-Bjelland, sykehusprest ved Stavanger Universitetssjukehus

- De åndelige behov er for dem som har en åndelig referanseramme.
 - Det vil si for dem som vet om, aner, tror at det er en høyere makt, en Gud, som vi kan be til og forholde oss til.
 - Denne høyere makt kan en ha forskjellige forestillinger om.
 - Men felles for alle er at det dreier seg om en makt utenfor en selv.

Rett tro - rettroende

- Mange tros- og livssyn
 - Er noen riktige og noen ikke det?
- Å tro på den rette måten
 - Har jeg den rette kunnskapen og forståelsen
 - Har jeg de rette begrunnelsene og svarene
 - Kan jeg bli betrodd å ha en tro

En åndelig referanseramme

- Spørsmålet om ånd eller åndelighet er en del av menneskelivet, er like enkelt og vanskelig som livet selv
 - retten til et åndelig liv graderes ikke ut fra hvilke svar man kan gi på åndelige spørsmål
 - forutsetningen for å tro, å handle eller å ha en overbevisning styres ikke av en snever forståelse knyttet til kunnskap

Livskvalitet, inkludering, deltakelse

- For mange er det å utøve sin tro og sitt livssyn en viktig kvalitet ved livet og for mange det som gir livet mening
 - avgjørende forutsetning for opplevelsen av livskvalitet
 - å tilhøre ett åndelig fellesskap, å være inkludert og å få delta i fellesskap med andre ”trofeller” blir et viktig mål, middel og kilde til å føle meningen med livet

Karl Elling Ellingsen 2014

En grunnstemning av glede

- **Livskvalitet** er i følge Siri Ness (1979), bestående av fire delområder
 - Aktivitet
 - Forhold til medmennesker
 - Selvfølelse
 - Grunnstemning av glede
 - opplevelse,
 - trygghet
 - glede

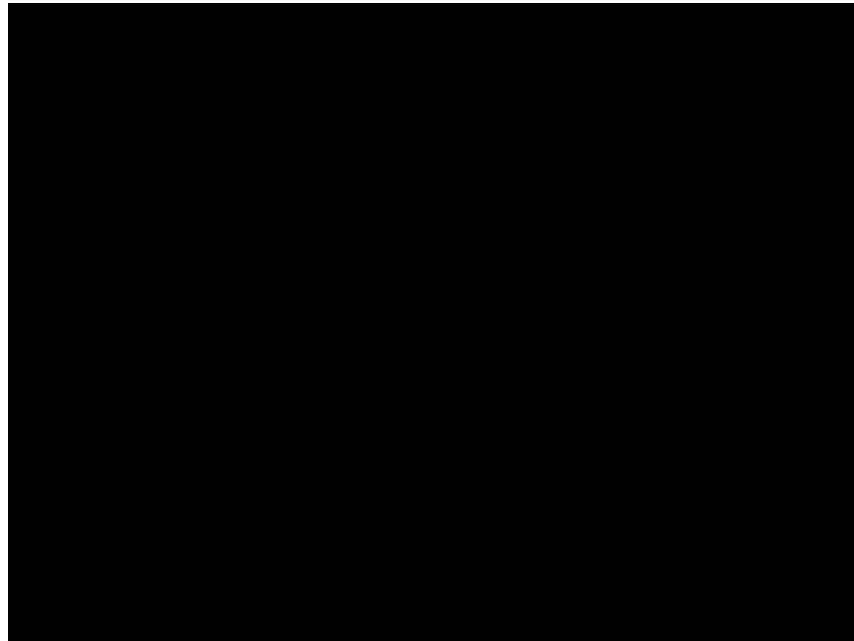
Etiske prinsipper

- Rett til selvbestemmelse
- Rett til å treffe egne valg
- Rett til å være seg selv
- Rett til ikke å bli utnyttet
- Rett til privatliv
- Rett til forsvarlig levestandard, forsvarlig tjenestetilbud, opplæring og utdanning eller meningsfullt arbeid og aktivitetstilbud
- Rett til fravær av tvang
- Rett til å benytte rettigheter
 - NOU 1991: 20 Rettssikkerhet for personer med psykisk utviklingshemming

Utvikling og identitet

- I rundskrivet til helse- og omsorgstjenestelovens kap. 9 heter det:
 - Å få bestemme over sitt eget liv er en av de viktigste forutsetningene for en positiv utvikling og identitet. Derfor kan ikke en passiverende og overbeskyttende omsorg aksepteres.
 - Enhver har krav på respekt og rett til å være seg selv. Dette innebærer også en rett til å være annerledes.

Videoklippet

Bevissthetskontrollerende makt.

- Steven Lukes skriver:
 - Ola (person A) utøver makt over Kari (person B) ved å påvirke Kari sine interesseoppfatninger, slik at den blir i overensstemmelse med Ola sine interesser. Derved blokkerer han Kari sin evne til å oppleve egne virkelige interesser.
 - Problemer ufarliggjøres fordi problemene nå formuleres av Kari slik at de er i overensstemmelse med Ola sine egne problemopplevelser.
 - For å oppnå dette kan Ola bruke autoritet, manipulasjon, å blokkere visse saker, å hindre identifisering av makt ved å overføre dem til kollektiver.

Hvordan uttrykkes ”mål”

- På mange måter bl.a.
 - Følelsmessig/ psykisk
 - Verbalt
 - Kroppsspråk
 - Handlinger
 - Humør
 - Biologisk
 - Kroppslige reaksjoner
 - temperatur
 - puls,

Tegn på at noe er galt

- Når personer er nedstemt, triste, søvnløse, mangler matlyst, trøstespiser, trekker seg unna, er livløse
- To veier, blant flere, som leder dit...
 - Savner noe viktig i livet
 - Utsettes for ubehag, krenkelser eller mishandling

Helse- og sosialt arbeid

Tjenesteyting inneholder i følge Rolf Rønning er visst

- Følelsmessig
- Handlingsmessig
- Moralsk
- Relasjonelt

Aspekt

1. Tjenesteyting innebærer blant annet å

- Tilrettelegge
- Bistå
- Ledsage

Hva skal være avgjørende i valg av områder for tjenesteyting

- Ta utgangspunkt i hva vedkommende selv ønsker og anser som viktig bygd bl.a. på
 - Kultur
 - Tilhørighet
- Individuell plan *Formål*
 - a.å bidra til at tjenestemottakeren får et helhetlig, koordinert og **individuell tilpasset tjenestetilbud**, herunder å sikre at det til enhver tid er en tjenesteyter som har hovedansvaret for oppfølgingen av tjenestemottakeren,
 - b.å **kartlegge tjenestemottakerens mål**, ressurser og behov for tjenester **på ulike områder**, samt å vurdere og koordinere tiltak som kan bidra til å dekke tjenestemottakerens bistandsbehov,
 - c.å **styrke samhandlingen mellom tjenesteyter og tjenestemottaker** og eventuelt pårørende, og mellom tjenesteytere og etater innen et forvaltningsnivå eller på tvers av forvaltningsnivåene.

Mange utfordres hvis retten til å være et helt menneske skal virkeliggjøres

Blant annet:

- Miljøarbeiderne (helse- og omsorgstjenestene)
- Samfunnet og lokalmiljøet
- Skolen
- Arbeidsmarkedet
- Kirke, tro- og livssynssamfunn

